

Věc C-36/20 PPU**Shrnutí žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce podle čl. 98 odst. 1
jednacího řádu Soudního dvora****Datum doručení:**

25. ledna 2020

Předkládající soud:Juzgado de Instrucción n.º 3 de San Bartolomé de Tirajana
(Španělsko)**Datum předkládacího rozhodnutí:**

20. ledna 2020

Odvolatel:

Abogacía del Estado

Odpůrce:

VL

Předmět původního řízení

Vyhoštění státního příslušníka třetí země

Předmět a právní základ předběžné otázky

Určit, zda mohou být vyšetřující soudci považováni za orgán, před nímž mohou žadatelé o mezinárodní ochranu vyjádřit svou vůli požádat o tuto ochranu. V případě kladné odpovědi objasnit určité právní důsledky, které vyplývají z tohoto závěru.

Právním základem je článek 267 SFEU.

Předběžné otázky

1) Článek 6 odst. 1 druhý pododstavec směrnice 2013/32/EU upravuje případ, kdy jsou žádosti o mezinárodní ochranu učiněny u jiných orgánů, které nejsou

podle vnitrostátního práva příslušné k jejich registraci, přičemž v takovém případě členské státy zajistí, aby byla registrace provedena do šesti pracovních dnů od učinění žádosti.

Je třeba vykládat toto ustanovení v tom smyslu, že lze považovat vyšetřující soudce, kteří jsou příslušní rozhodovat o zajištění cizinců v souladu se španělským právem, za „jiné orgány“, které sice nejsou příslušné k registraci žádostí o mezinárodní ochranu, avšak žadatelé před nimi mohou projevit vůli takovou žádost podat?

2) Pokud je vyšetřující soudce považován za jeden z těchto orgánů, musí být čl. 6 odst. 1 směrnice 2013/32/EU vykládán v tom smyslu, že tento soudce musí informovat žadatele o tom, kde a jak může podat žádost o mezinárodní ochranu, a v případě podání žádosti musí jí postoupit orgánu příslušnému podle vnitrostátního práva k registraci a vyřízení žádosti o mezinárodní ochranu, a příslušnému správnímu orgánu, aby byl žadateli přiznán nárok na přijímací opatření upravená v článku 17 směrnice 2013/33/EU?

3) Je třeba vykládat článek 26 směrnice 2013/32/EU a článek 8 směrnice 2013/33/EU v tom smyslu, že státního příslušníka třetí země nelze zadržet, pokud nejsou splněny podmínky stanovené v čl. 8 odst. 3 směrnice 2013/33/EU, neboť žadatel je od okamžiku, kdy provede uvedené prohlášení před vyšetřujícím soudcem, chráněn zásadou zákazu vyhoštění nebo vrácení?

Uplatňovaná ustanovení unijního práva

- Články 67 a 78 SFEU.
- Články 18, 19 a 21 Listiny základních práv Evropské unie.
- Články 6, 9, 12 a 26 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany.
- Články 8, 9, 10 a 17 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/33/EU ze dne 26. června 2013, kterou se stanoví normy pro přijímání žadatelů o mezinárodní ochranu.

Uvedené předpisy vnitrostátního práva

- Článek 58 odst. 4, články 61, 62 a čl. 64 odst. 5 Ley Orgánica 4/2000, de 11 de enero, sobre derechos y libertades de los extranjeros en España y su integración social (organický zákon č. 4/2000 ze dne 11. ledna 2000 o právech a svobodách cizinců ve Španělsku a o jejich sociální integraci)(Boletín Oficial del Estado, číslo 10, 12.01.2000)

- Články 2, 3 a 5 Ley 12/2009, de 30 de octubre, reguladora del derecho de asilo y de la protección subsidiaria (zákon č. 12/2009 ze dne 30. října 2009, kterým se upravuje právo na azyl a doplňková ochrana) (Boletín Oficial del Estado, číslo 263, 31.10.2009).

Stručné shrnutí skutkového stavu a řízení

- 1 Dne 12. prosince 2019 došlo k zadržení člunu, na němž se nacházel VL a 44 dalších mužů subsaharského původu, a který chtěl vstoupit na území Španělska. Muži nacházející se ve člunu byli naloděni na palubu lodě Salvamento Marítimo (námořní záchranná služba), která v tentýž den zakotvila na ostrově Gran Canaria.
- 2 Poté, co Červený kříž a Servicio Canario de Salud (Úřad zdraví Kanárských ostrovů) poskytly těmto osobám první humanitární a lékařskou pomoc, byly převezeny na policejní stanice, kde byly dne 13. prosince 2019 informovány o zadržení a poučeny o svých právech. V tentýž den přijalo Subdelegación del Gobierno en Las Palmas (zastoupení vlády v Las Palmas) rozhodnutí o vrácení, neboť uvedené osoby se pokusily nelegálně vstoupit na území Španělska, a požádalo o jejich umístění v detenčním zařízení (dále jen „DZ“).
- 3 Dne 14. prosince 2019 byl VL předveden před předkládající soud, Juzgado de Instrucción n.º 3 de San Bartolomé de Tirajana (vyšetřující soudce č. 3 v San Bartolomé de Tirajana), aby rozhodl o jeho umístění v DZ. Předkládající soud zahájil předběžné vyšetřování a vydal usnesení, v němž rozhodl, že přijal prohlášení VL, který byl informován o svých právech a který měl k dispozici právní zástupkyni a tlumočnicka do bambarštiny. Byla mu sdělena jeho práva a vyjádřil svůj záměr požádat o mezinárodní ochranu, neboť vzhledem k válce v jeho zemi původu, Mali, má oprávněné obavy před pronásledováním z rasových důvodů nebo z důvodů příslušnosti k určitým společenským vrstvám, a strach vrátit se, neboť mu hrozí smrt. Toto prohlášení bylo postoupeno Ministerio Fiscal (státní zastupitelství), které nemělo námitky proti umístění v DZ.
- 4 Kromě toho žádost o mezinárodní ochranu byla postoupena Comisión Española de Ayuda al Refugiado (Španělská komise pro pomoc uprchlíkům), která uvedla, že není volné žádné místo v rámci prvního přijetí, avšak může být volné místo v rámci humanitární pomoci v Červeném kříži do doby, než se uvolní místo pro žadatele o mezinárodní ochranu. Červený kříž oznámil, že má k dispozici 16 volných míst v rámci humanitární pomoci, ale je třeba o ně požádat prostřednictvím policie nebo zastoupení vlády. Předkládající soud proto požádal tyto orgány, aby rozhodly o přidělení místa z humanitárních důvodů.
- 5 Rovněž bylo vydáno opatření, kterým byla policie vyzvána, aby vzhledem k tomu, že VL a dalších 25 osob, ve vztahu k nimž byl podaný návrh na umístění v DZ, vyjádřily svůj záměr požádat o mezinárodní ochranu, a vzhledem k tomu, že tato žádost byla podána před orgánem, který podle vnitrostátního práva není příslušný k její registraci, vyhotovila doklad o vyjádření vůle podat žádost o mezinárodní ochranu. Uvedené opatření bylo vydáno s cílem dodržet čl. 6 odst. 1 směrnice

2013/32, podle něhož členská státy zajistí, aby byla registrace provedena do šesti pracovních dnů od učinění žádosti. V uvedeném opatření bylo navíc Ministerio de Trabajo, Migraciones y Seguridad Social (Ministerstvo práce, migrace a sociálního zabezpečení) kromě jiných orgánů veřejné moci vyzváno, aby poskytlo žadatelům o mezinárodní ochranu humanitární přijímací místo vzhledem k tomu, že nemají prostředky k zajištění svého živobytí.

- 6 Ministerstvo práce, migrace a sociálního zabezpečení oznámilo, že je k dispozici 12 humanitárních přijímacích míst, která musí být přidělena žadatelům podle kritérií zranitelnosti. Pokud jde o zbývajících 14 žadatelů, k nimž patřil i VL, bylo rozhodnuto o jejich umístění v DZ, neboť nebyla volná jiná přijímací zařízení, ani zařízení pro žadatele o mezinárodní ochranu. Bylo tudíž vydáno usnesení o umístění VL v DZ, neboť neexistovalo jiné ubytovací řešení, v tomto usnesení bylo však uvedeno, že nemůže být přijat za těchto podmínek, aby byla žádost o mezinárodní ochranu posouzena v uvedeném DZ. Před jeho umístěním v DZ se dostavil k předkládajícímu soudu policejní úředník, který oznámil, že na základě žádosti uvedené v bodě 4 výše byl určen termín rozhovoru o žádosti o mezinárodní ochranu pro ty osoby, které o něj požádaly.
- 7 Dne 18. prosince 2019 podalo Ministerio Fiscal proti výše uvedenému usnesení odvolání. Ministerio Fiscal má za to, že toto usnesení neodpovídá cíli, ke kterému je určeno, tedy vrátit cizince, a že předkládající soud překročil svou pravomoc, neboť nemá pravomoc přijímat prohlášení o vůli požádat o mezinárodní ochranu. Právní zástupkyně VL také podala odvolání proti uvedenému usnesení, neboť se domnívá, že podle směrnic 2013/32 a 2013/33 nelze umístit tuto osobu v DZ.
- 8 Vzhledem k tomu, že předkládající soud má pochybnosti o tom, jak má rozhodnout o těchto odvoláních, rozhodl o přerušení řízení a předložil Soudnímu dvoru tuto žádost o rozhodnutí o předběžné otázce, přičemž požádal o její projednání v naléhavém řízení.

Základní argumenty účastníků původního řízení

- 9 Ministerio Fiscal má za to, že vyšetřující soudce není příslušný k přijetí prohlášení o podání žádosti o mezinárodní ochranu, jelikož vyšetřující soudce není jedním z orgánů, před nimiž lze vyjádřit vůli požádat o azyl, která jsou uvedena v Ley de Asilo (zákon o azylu). Státní zastupitelství je toho názoru, že vyšetřující soudce musí při rozhodování o zajištění zohlednit jen nelegální pobyt cizince s cílem zajistit vrácení do jeho země původu. Má za to, že žádost o mezinárodní ochranu podaná před vyšetřujícím soudcem není dostatečným důvodem pro to, aby nebylo nařízeno umístění v DZ. Domnívá se rovněž, že vyšetřující soudce překročil svou pravomoc tím, že se státního příslušníka třetí země na to dotázal a hledal záchytné ubytovací zařízení pro žadatele o mezinárodní ochranu nebo případně humanitární přijímací zařízení.
- 10 VL se domnívá, že vyšetřující soudce je příslušný k přijetí prohlášení o podání žádosti o mezinárodní ochranu. Je toho názoru, že vzhledem k tomu, že umístění v

DZ se nařizuje s cílem zajistit vrácení a že žadatele o mezinárodní ochranu nelze vrátit do země jejich původu, musí prohlášení o podání žádosti o mezinárodní ochranu působit účinky od okamžiku učinění tohoto prohlášení, a proto nelze nařídít jeho umístění v DZ.

Stručné uvedení důvodů žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

- 11 Článek 6 odst. 1 druhý pododstavec směrnice 2013/32 stanoví, že pokud je žádost o mezinárodní ochranu učiněna u jiných orgánů, u nichž je pravděpodobné, že budou takové žádosti dostávat, ale nejsou podle vnitrostátního práva příslušné k jejich registraci, členské státy zajistí, aby byla registrace provedena do šesti pracovních dnů od učinění žádosti.
- 12 Vnitrostátní soud, Juzgado de Instrucción n.º 3 de San Bartolomé de Tirajana (Vyšetřující soud č. 3 v San Bartolomé de Tirajana), má za to, že vyšetřující soudce je jedním z těchto „jiných orgánů“, který sice podle vnitrostátního práva není příslušný k registraci žádosti, avšak podle směrnice 2013/32 může požádat příslušný orgán o provedení registrace do šesti pracovních dnů, jak je stanoveno v této směrnici. Je toho názoru, že pokud by Soudní dvůr souhlasil s tímto stanoviskem, byl by vyšetřující soudce povinen informovat o žádosti orgán příslušný k registraci a posouzení této žádosti a požádat o určení termínu k jejímu podání. To by znamenalo, že od okamžiku informování orgánu o žádosti a registrace žádosti by měla uvedená osoba postavení žadatele o mezinárodní ochranu a byla by chráněna zásadou zákazu vyhoštění nebo vrácení.
- 13 Předkládající soud kromě toho uvádí, že vyšetřující soudci, kteří jsou příslušní rozhodovat o zajištění cizinců, musí při tomto rozhodování zohlednit určité okolnosti uvedené v článku 62 organického zákona č. 4/2000 ze dne 11. ledna 2000 o právech a svobodách cizinců ve Španělsku a jejich sociální integraci, k nimž patří riziko, že se nedostaví před soud z důvodu neexistence jejich bydliště nebo dokladů totožnosti a jednání cizince, jehož cílem je ztížit vyhoštění nebo se mu vyhnout, předchozí odsouzení za trestný čin nebo uložení správních sankcí a jiné probíhající trestní nebo správní řízení, jakož i vážné onemocnění cizince. Předkládající soud má za to, že výčet těchto okolností není v uvedeném ustanovení taxativní.
- 14 Předkládající soud uvádí, že podle článku 26 směrnice 2013/32 nelze zadržet žadatele o mezinárodní ochranu. Uvedený článek odkazuje na směrnici 2013/33, která v článku 8 stanoví zásadu obecného zákazu zajištění žadatelů o mezinárodní ochranu, jakož i případy, v nichž je zajištění přípustné, a možnost přijmout alternativní opatření. Článek 10 odst. 1 druhý pododstavec směrnice 2013/33 stanoví, že zajištění žadatelé musí být pokud možno odděleni od jiných státních příslušníků třetích zemí, kteří nepodali žádost o mezinárodní ochranu.
- 15 Předkládající soud má přitom za to, že uvedené směrnice ukládají každému vyšetřujícímu soudci povinnost informovat státního příslušníka třetí země a dotázat se jej, zda chce požádat o mezinárodní ochranu, aby v případě, že nejsou

splněny podmínky stanovené v článku 8, nedošlo k zajištění a aby v případě, že bude nařízeno zajištění, bylo zaručeno, že zajištění žadatelé o mezinárodní ochranu budou odděleni od jiných státních příslušníků třetích zemí, kteří nepodali žádost o mezinárodní ochranu. Prohlášení státního příslušníka třetí země o to, že chce požádat o mezinárodní ochranu by v každém případě vedlo ke vzniku jeho nároku na přijímací opatření stanovená v uvedených směrnících.

PRACOVNÍ DOKUMENT